

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felelős szerkesztő:
Dr. Buza Barna.

Szerkesztőtárs:
Rosner Imre

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 Allér. — Egyes szám ára 10 Allér.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutóbbabb árban közölünk.

A főispán marad.

Tolcsva, ápril. 9.

Tehát tényleg csak üres frázis a jog, törvény és igazság hármasszava. Tehát tényleg nincs új rendszer, csak a régi van tetszetős új ruhába bújtatva. Tehát a mai kormányzat tényleg csak egyszerű folytatása Bánffy Dezső erőszakos, jogtipró uralmának. Sőt rosszabb annál, mert az legalább őszinte, nyílt, leplezetlen zsarnokság és jogtiprás volt, — ez pedig a jog és igazság báránymezébe van csalárdul öltöztetve.

Szell Kálmán ragaszkodik Molnár Istvánhoz, s azt kívánja, hogy továbbra is főispán maradjon. A főispán fogja vezetni a választásokat. És ezzel meg van pecsételve Zemplénnémet sorsa. — Most már bizonyos, hogy nem lesz tiszta választás, bizonyos, hogy újra viszontlátjuk majd az erőszaknak, a vesztegetésnek, a hivatalos hatalommal való visszaélésnek azt az ezer nemét, amelytől olyan bőséges alkalmunk volt megundorodni a mult választáson. Bizonyos, hogy Zemplénnémet a választás akaratára újra meghamisítva fog a választási küzdelemből kikerülni. Bizonyos, hogy képviselőink megint nem a nép bizalmának, hanem a hatalomnak, az erőszaknak lesznek képviselői.

Szinte látjuk már Molnár főispán nevének hallatára villogni

a csendörök szuronyát, robogni községről-községre az erőszakkal, presszióval korteskedő tisztviselőket, látjuk megtántorodni a függetlenség híveit az anyagi romlásukkal való fenyegetések sulya alatt, halljuk csörögni a Judáspénzt, amelyen a polgárok lelkét, becsületét vásárolja össze a hatalom.

Elismerjük mi szívesen, hogy Molnár István egyike az ugynevezett szabadelvű párt legtisztelre méltóbb tagjainak. Nem az incompatibilisek, nem a bankot gründoló, vicinálist építő főispánok ellenszenves fajtájából való. Hivatali állását soha se használta fel arra, hogy közvetlen vagy közvetett vagyoni hasznot szerezzen általa magának. Ebben a tekintetben mintaképe lehet a jó főispánoknak. Szeplőtlen, puritán egyéni jelleme előtt tisztelettel hajjunk meg.

De százszor bebizonyította már, hogy politikai kérdésekben elfogult, erőszakos és igazságtalan. Jobb ügyhöz méltó buzgalommal üldözte mindig a véleményszabadságot. Nincs az az eszköz, amittől visszaríadt volna, ha pártjának diadalra juttatásáról volt szó. Oligarchikus természete nem tűrt ellenmondást, ellenszögülést. Elkeseredett dühvel üldözött és nyomott el minden szabad szót és gondolkodást.

Önézetesebb, erősebb korszak-

ban bizony heves összeütközéseket okozott volna ez a kiméletlen párturalmi törekvése, s igen hamar utját állt volna erőszakoskodásainak, mint valaha Siskovicsének.

Csak hogy fájdalom a Tisza rendszer ezt a valaha olyan nyakas ellenzéki megéjt is puhává tette, mint a vaj. Könnyű munka volt Molnár Istvánnak Kossuth vármegyéjét a saját képére formálnia. Korrajzot lehetne írni arról, mi csoda ügyes praktikával nyerte meg egymásután az ellenzék oszlop embereit, hogy kötelezte le magának apró szívességekkel a fél vármegyét. Ahol pedig ez a módszer nem vált be, ott jött az erőszak, az elrettentés, a százfélé presszió. S ráadásul aztán a választásokon megindult az a gonosz hadjárat, amelyet csak rémmeének fog tartani egy tisztább erkölcsű kor, s pénzzel erőszakkal kiirtotta, ha még valahol válami csekély nyoma volt a szabad gondolkodásnak.

Szell Kálmán tiszta választásokat ígért nemzetnek. Ha ezt komolyan akarta volna, első dolga lett volna a régi, erőszakos és korrupt választások vezetőit eltávolítani. Mert az lélektani képtelenség, hogy az 1892-iki, 1896-ki — elég erős jelzővel nem is illethető — választások vezetői most tiszta választást csináljanak. Azoknak már vérükben van az erőszak és vesztegetés, azok soha

se lesznek jobbak, mint voltak. A farkas hiába öltözik báránybőrbe, mégis farkas marad.

Molnár István maradása most már kétségtelenné teszi, hogy csak olyan erőszakos lesz a választás az idén is, mint eddig volt, s kétségtelenné teszi, hogy Szell Kálmánok észébe sincs komolyan gondolni a tiszta választásokra.

Buza Barna.

Nyilatkozat. A Ballagi-pucsról irt tudósításunknak csudálatosképen csak a hangulatkeltés végett odavetett utolsó passzusa kötötte le egyes érdekelteket urak figyelmét.

Arra nem reflektálnak, amit a párt eljárásáról irtunk, nem mondják meg, hogy csakugyan elment-e a miniszterelnökhez az a megtevésztő, válótlanságot tartalmazó távirat? nem mondják meg, hogy mi jogon mernek ők a függetlenségi párt nevében beszélni? nem fáj nekik, hogy ezt az eljárást szédelgésnek neveztik, — ellenben sietnek sértett önézettel kijelenteni, hogy ők választó polgárok, s hogy nem adósk a sárospataki takarékpénztárban.

Nyilatkozatuk, amely a Sárospatak című helyi lapban jelent meg, így szól:

A „Felsőmagyarországi Hirlap“ szerkesztősége lapjának 1901. ápril. 3-iki (27-ik) számában a sárospataki választó polgárok márc. 31-iki értekezletéről írván, tudósítását az értekezlet összehívóinak névsorára való hivatkozással öme szavakkal fejezi be:

„Az a vigasztaló a dologban, hogy azoknak a hívekknek a névsora semmiképpen sem azonos a pataki választó polgárok névsorával. Azt

Nagyon szerettem egy szép, szőke lánykát
De ő nem ért meg szavam, dalom . . .
Nem értte úgy, amint megérted azt te,
Ez szép szerelmem, édes angyalom!

Ugy gondolom, hogy sokszor kinevette
Az én busongó, méla énekem,
S letrét virággal is többit törődött
Mint dalommal, hummal és velem!

Hiába zengtem el forró szerelmem
Nem érdekelte őt a bánatom,
Igen! Ugy volt! Hűde szobrot szerettem,
Kinek szívében nem volt szájalom!

. . . Eldaltam néked a letűnt szerelmet,
Igyéntelen, kis bánatos mese:
Volt egyszer régen büszke kis leányka,
S szegény pöeta volt szerelme . . .

(Sárospatak)

Németh Pál.

Ocskay brigadéros

A Herczegh Ferencz nagysikerű darabjának csupán anyyi köze van a mi történetünkhöz, hogy ez is a Vigszínházban, az Ocskay brigadéros előadása alkalmával történt; de nem ott végződött, hanem a büntető bíróság előtt s a főszereplő föltött nem az epés kritikusok, hanem egy máskülönbben igen szelidlelkű bíró tört pálcát.

De, hogy rátérjünk a dologra, a „népség és katonaság“ méltó helyére, a prózai néven kakasülönek elkeresztelt „legfelsőbb helyen“, a mult napokban ott ült Gansleber Mó-

TÁRCA.

1901. évi húsvét a.kalmából.

Irtta: Eördög Dániel.

Oh! a szeretet ideálja te!
Isten öléből kirepült galamb,
Kit egy angyal hozott kezén ide,
Hogy mint ember szerepelj itt alant!

Ki nagy Mózes tanítványa valál.
Tőle tanult a szent pentatáj!
Az igazságot meghalál . . .
Mit értél el két ezer év alatt?

Köny és vér áztatja szent nyomdokod!
S mit hirdettél: a szeretet helyett:
A poklok sötét bűnét láthatod!
Vadul tombolni az erény felett!

Ah! mert be nem teljesült az imád:
„Jöjjön el a te országod“, mert nem ért
S nem fog megérteni téged a világ,
Míg más két ezer évet el nem ért!

Korán jövé, de te eljössz újból vagy
[más majd].
Kit régtől várnak jó testvéreink,
De Mózesel te vetéd be a talajt,
Meghajlok előttetek a porig!

Változva testvérek munkára fel!
De az undok fajgyűlölet helyett,
Hogy küzdhesünk áldással, sikerrel
Legyen köztünk testvéri szeretet!

Az emberiséget vigyük előbbre
S mert a jobbaké a kiküldetés,
Tanítsuk őt jóra, nemesre, szépre,
Hogy tiszta legyen gyomtól a vetés!

Hogy majdan ha eljön a vart Mesiás
Együtt énekelhessük a hozsanát:
„Nagy vagy te Jehova, kívülled nincs
[más]!
Eljött a te országod! diesérjük Je-
[hovát].“

Mesélő koldus.

— Mutatvány Király Péter verseiből.* —

Öreg koldus bácsi
Úl egy karos székben,
Szabadságharc történetét
Magyarazza szépen:

* * *
Hah! azok a hősök
Mikor harcra kelték,
Kérni sem mert tőlük
A zsarnok — kegyelmet.

Tehetetlen dühvel
Rohant el a cárhoz —
Jajveszékéléssel
Borult szármolyához:

* * *
„Kenyeres pajtáom
Könyörülj meg rajtam,
Hisz amit te művelsz
Én is azt akartam . . .“

* * *
Én is akasztófát
Csináltattam százat . . .
(Körülöttük most is
Érzik a halálszag!)
S akkor érzem magam
Boldog halandónak.

Ha az akasztófan
Minél többen lógnak.

* Király Péter Versei. A Rabság Világából; Füzeve 2 korona, díszkötésben 4 korona. Szeged 1901. Kapható a szerzőnél Debreczenben.

És ime — szörnyűség! —
Hogy utanozálak,
Népek milliója
Trónuk ellen lázad,
. . . Küldj egy hadsereget,
Könyörögve kérlek,
Gyilkoltsd halomra,
Ezt a betyár n-pet.*

A cár megsajnálta
Rimánkodó társát.
Igy következett be
Az iszonyu válság, —
Honfivérünk aztán
Veszthelyen esorgott
S kéjlelve raktak
Holtestüknél tornyot! . . .

* * *
Öreg koldus bácsi
Nem bir szólni többit:
Letörli arcáról
A pataki könyvet . . .
Összeret kezekkel
Ismét mormol lassan:
. . . „Bosszuallo Isten,
Ne hagyj bosszulatlan!“

Dal.

A régi vágnak vége mindörökre . . .
A régi vágyból semmitem maradt!
Élőslatá azt az első mosolygásod,
Élőslatla egyetlen egy szavad.

Elmondom néked bánatos mesémet,
Ismerjed meg elmúlt szerelmemet:
Elmondom néked, kiről álmodoztam
Mikor még téged nem szerettelek!

hisszük inkább egy más névsorral lesz azonos: a Ballagi Géza igazgatása alatt álló sárospataki takarékpénztár váltó-adósságainak névsorával.

Ez a befejező tudósítási részlet a »Felsőmagyarországi Hírlap« tiszelt szerkesztője fejére száll vissza mindabban a nyílt és titkos rágalomban és gyanúsításban, amely a választási jogosultságot vonja kétségbe és a váltó-adósságot insinuuálja. Sem a rágalom, sem a gyanúsítás vádját nem kerüli ki s nem rázhatja le magáról a tiszelt szerkesztőség mindaddig, míg nem igazolja azt, hogy a hivatkozott névsor tagjai csakugyan nem választópolgárok s míg nem bizonyítja be azt, hogy a választópolgárok váltó-adóssok, ha a Ballagi Géza jelöltségét támogatják!

A rágalmazás és gyanúsítás nemtelen fegyverét alkalmazni csak egy általánosságban: nem a Kossuth iskola rendszere.

Elvárjuk az igazság-szolgáltatást az igazság hirdetőitől. Itt nem pártól van szó, hanem becsületről!

Sárospatak, 1901. április 4.

Hódy József, Dr. Kiss Sándor, Steinfeld Jenő, Dr. Szabó Sándor, Dr. Székely György, Dr. Tüdős István.

Hát ha csakugyan igazságszolgáltatást kívánunk az urak, azzal szolgálunk.

1. Készséggel elismerjük, hogy a nyilatkozó uraknak megvan a választói joguk. Egy percig se vontuk ezt kétségbe. Hanem úgy látszik nem egy nyelven beszélünk, s nem értjük egymást. Mi ugyanis azt hittük, hogy magyar nyelven van, amit irtunk, s hogy azt magyar emberek megértik. De a Ballagi párt valószínűleg más nyelven beszél. Szerintünk az, hogy Ballagi híveinek névsora nem azonos a pataki választópolgárok névsorával, nem azt jelenti, hogy a Ballagi híveinek nincs választói joguk, hanem azt, hogy nem az összes pataki választópolgárok hívei Ballaginak. Hála istennek, ez így is van. Nem csak a pataki választók, de még a hírhedt felhívás aláírói is mind hívei Ballaginak. — Hát mi azt hittük, hogy ez elég világos, hogy ezt nem lehet másképp érteni. Ha az urak mégis másképp értették: nem tehetünk róla.

2. Tudomásul vesszük azt is, hogy a nyilatkozó uraknak nincs a sárospataki takarékpénztárban adóssá-

guk. Nekünk nincs módunkban a pataki takarékpénztár könyveit vizsgálni, de nem is kívánjuk. S ha a nyilatkozó urak kijelentik, hogy ők ott nem adóssok, eszünk ágában sincs kételkedni benne.

Ha pedig a mi megjegyzésünket úgy értelmezik, hogy szerintünk »választópolgárok váltó-adóssok, ha a Ballagi jelöltségét támogatják.« — akkor megint csak az a baj, hogy nem egy nyelven beszélünk, hogy az urak nem tudják (vagy nem akarják) a mi egyenes beszédünket megérteni.

Amit mi irtunk, az magyarul azt jelenti, hogy nézetünk szerint azok lesznek Ballagi hívei, akik az ő vezetéke alatt álló sárospataki takarékpénztár irányában le vannak kötelezve. Amint hogy a mi nézetünk és meggyőződésünk szerint a kormánypártnak a híveit nem az elv, hanem az érdek esatolja ahhoz a párthoz, s nem tudjuk elképzelni, hogy valaki meggyőződésből lehessen kormánypárti. Ez azonban nem zárja ki, hogy ne akadjon egy-két meggyőződésből kormánypárti ember, s ép úgy nem lehetetlen, hogy egyesek nem érdekből támogatják Ballagit. De hogy a mi feltevéssünk alapos volt, mutatja az, hogy a felhívás aláíróinak nagy része a takarékpénztárnak tisztviselője, igazgatója, vagy felügyelő bizottsági tagja, más része pedig, egymásután jelenti ki, hogy tévedésből jutott abba a társaságba, s hogy nem csatlakozik Ballaghoz.

Ennyit a rágalmazásról és gyanúsításról. A mi pedig a nemes és nemtelen fegyverekről, arra nézve nem fogadunk el tanítást attól a párttól, amely jelöltje érdekében valótlanságok jelentésével igyekszik a kormányt s a közvéleményt megtéveszteni.

Egyébiránt készséggel kijelentjük, hogy a nyilatkozat aláíróinak egyéniségét kifogástalannak s tiszteletreméltónak ismerjük, s róluk még azt sem tudjuk feltenni, hogy az ismertett szédélges az ő tudtukkal, s hozzájárulásukkal történt. Hanem elvárjuk tőlük ennek határozott kijelentését.

Ha igazságot kerestek a nyilatkozó urak, meg lehetnek elégedve. Ha pedig más volt céljuk ezzel a tulerős fellépéssel: tessék megmondani, attól se ijedünk meg. **A Felsőmagyarországi Hírlap szerkesztősége.**

ha följelentette érte a gyöngédtem embert a bíróságnál.

Néhány nappal később már a bíróság is foglalkozott e sikerült rugással.

— Mi a neve?
— Kohn Nepomuk Salamon Izrael.

— Foglalkozása?
— Szenvedélyes színházlátogató és régiséggyűjtő.

— Miket gyűjt maga?
— Óeska ruhát, paraplét, cipőt, cüldert és többféle uraságtól levett holmit.

— E szerint handlé?
— Mondjuk inkább hivatalosan: öregnemű üzér. Ha van a bírónak valami holmija, szívesen megveszem . . .

— Csitt! Mindig ennyit szokott beszélni?
— Nem; csak máshol. Otthon a feleségem viszi a szót. Ilyen a világ, bíró ur!

Hallgasson és becsülje meg magát!
— Kérem én csak óeska holmit szoktam megbeesülni. Emberek eladásával nem foglalkozom. A bírónak talán igen?

— Rögtön lecsukatom, ha szemtelenkedik! Volt már büntetve?
— Még nem. És ha nem vagyok indískré . . .

— Egy szót se! Hol született?
— Az bizonytalan, bíró ur. De ha szabad körülmönm, Máramaros-Sziget és Szolnok között.

— Hogy értem ezt?
— Ahogy akarja.

Egy husvétii cikkből.

Sátoraljaújhely, ápr. 9.

Deák Ferencz híres megszólalása óta a husvétii cikkek jelentősége a magyar sajtóban hagyományosul váltott. Ilyenkor szokta a politikai sajtó meggyőződésének, eszméinek, irányító tanításainak legjavát feltárni a nemzet előtt és a sajtó oly ünnepies megnyilatkozása kétségtelenül figyelemre méltó.

Előttünk és bizonyára az egész országban is feltűnést keltett a Budapesti Hírlap-nak Feltámadás című husvétii cikke: egy mélyseges történelmi érzékkel és színgazsággal gyönyörűen megírt *elégia a romba dőlött nemzeti oltárról.*

A »B. H.« szigorúan 67-es alapon áll, de egyik legelőkelőbb harcosa a nemzeti iránynak.

Bár a volt nemzeti pártnak vezérközlönye, és most a Széll-kormány alatt egyesült nagy kormánypárt támogatója, nem habozott a B. H. oly ünnepies hangokat hallatni, melyek a függetlenségi és 48-as párt létjogosultságának és történelmi hivatásának ékesszóló bizonyosságául szolgálhatnak.

Már a Bánffy-sajtó is elismerte, hogy a függetlenségi párt hivatása a nemzeti közéletet ideális tartalommal megtölteni, de most a B. H. a 67-es sajtó eme másik nagy organuma erősebb és hatalmasabb szóval örvezetett meg.

»A magyar nemzeti törekvések szemhatára ott borult össze szűkebbre, a mikor pörölni kezdünk, a nagy ideál reménye nélkül, az összevont közjogi keretek szűkebb határai közt való élésre.«

»Minden erőnk a belügyi önállóság zaklatottságai közt emésződik föl s beteg idealizmusnak, sorvasztó, lázas álmódóznak, a gyakorlati kivihetőség utnyomait elvezető képzelgésnek hirdetjük már azt a törekvést is, a mely

— Rögtön rendbirsággal sujtom, ha nem viseli magát tisztességesen! Feleljen a kérdésemmre nyíltan.

— Kérem én nem vagyok hamis kártyás. Én mindig nyílt kártyával játszom.

— Fog válaszolni?
— Fogok.

— Akkor beszéljen rendezen. Hol született?

— Tutajon. Apám, szegény, mielőtt leütötte az a bizonyos hajókötel tutas volt, anyám meg . . .

— Ne vicceljen!
— Beesületemre mondom: mosónő volt. De ha nem volt egyéb mosni valója, szegény apám fejét mosta a hajón. Egy ilyen kritikus pillanatban láttam meg a világot Máramaros-Sziget és Szolnok között. Illetékességem meg most is vitakoznak a tudós férfiak.

— Katona volt?
— Ezzel a természettel? Ugyan ne tréfáljon a bíró ur!

— Sorozáson sem volt?
— Hogy lettem volna, mikor még most sem vagyok anyakönyvezve?

Talán, mire megszületik az unokám, én is be leszok irva és akkor megkapom a behívó-jegyet. Ha ugyan tévedésből lányknak nem irtak be.

— Van vagyon?
— Nem vagyon! Azért is nem tudom férjhez adni a Reginámat! Pedig ha pupja nem volna, takaros vászoncseléd lenne belőle! Egészen rámt írt, hogy a menykő üssön a kezébe!

— Ez már mégis sok! Hogy mer

félénken, bátoratlanul ingadozva, a kialakított kereteknek bizonyos mértékig való betöltésére gondol.

Mit jelent ez? Nem azt, hogy 1867 elalkuvása volt az 1848-nak? hogy az 1867-es alapon a nemzeti államot kiépíteni lehetetlen? hogy ezen az alapon a kialakított kereteknek bizonyos mértékig való betöltése is (értsd: önálló vámtérrület paritás) lehetetlen?

Erősebbek vagyunk — fejtegeti a szép husvétii cikk — mint azelőtt, és mégis erőlenebbek. Miért? mert a nemzeti erőt megapasztotta 1867 és az 1867-iki közjogi alap érdekében mesterségesen kiesztelt és megromlott közszellem.

A sorvasztó betegségnek gyógyszer csak a függetlenségi és 48-as elvek követése lehet. Ez a B. H. husvétii cikkében oly szépen átölelt történelmi fonálnak — általa bár be nem vallott — kétségtelen folyománya. Ez a híres »történelem logikája«, melyet Kossuth annyiszor és oly bölcsen emleget Irataiban.

Ezt fogja mindenki kiolvasni belőle, ki gondolkozva olvas.

Ime a kitűnő cikkekelynek fontosabb részletei:

Különös érzések fogják el az embert, ha a magyar nemzet történelmének a lelkebe néz, ha e lélek mélysegeibe ereszkedik le kutató elméje. Micsoda nagy tanulság, hogy minden nagy alkotás a magyar lélek gyökeréből fakadt s nem lehetett a mi egünk alatt senki nagy, nem teremthetett senki maradandót idegen fajta, ha el nem merült a mi érzésünk tengerében, ha szive lángját nem a mi lelkünk tüze gyújtotta meg, ha törekvéseiben nem a magyar nemzeti ideál vezette . . .

E nagy tanulsággal lelkünk előtt az obszerváció a mai állapotokról fájdalommal esik. Föl kell jegyeznünk a keserű valóságot: a magyar nemzet az ő nemzeti vágyaival alant jár; sem magásra, sem előre nem törekszik; a nemzeti ideál oltára lerombolva, előtte nem térdelünk, érette nem dolgozunk, szóval, a magyar nemzet nemzeti törekvéseinek a köre az utóbbi időben megsűkül . . .

maga itt tréfálni! Rögtön lecsukatom ha még egyszer szemtelenkedik! Megértette?

— Meg.
— Feleljen a kérdésemmre: Gansleber ur azzal vádolja, hogy becsületében megtámadta.

— Tagadom! Bizony Isten tagadom! En őt megrugtam, de becsületében meg nem támadtam. Vagy talán ott van az ő becsülete, a hová más ilni szokott? Ezt nem tudtam! Különben is ő a hibás. Minek izgatta a szegény karzati publikumot az ő lánczával!

— Ahhoz magának semmi köze!
— Már hogyne volna! Én is közönség voltam. Másképpen nem is bántottam volna egy szóval sem.

— Hát a rugás?
— Az már a fizetség volt, a miért azt mondta, hogy a lánczra fáj a fogam.

— Mit tud a védelmére felhozni?
— Izgatott természetemet, meg azt hogy csak egyszer rugtam a becsületében.

— Ez nem védekezés!
— Akkor apellálok!
— Mi ellen? Hiszen el sem itéltem!

— De el fog. Tudom biztosan.
— Most az egyszer eltálatla. Beesületértéért ezennel elitélem tiz korona pénzbirságra. Megnyugszik?

— Ugy éljen a Gansleber feje!
... Akarom mondani, hogy felebezek!

Nem ismerünk kegyetlenebb és százan döbb idôt ezredéves történelmünkben, mint a török hódoltság korát, a mikor kipusztult, füstölög romok közt, erkölcsünköl és vagyoni javainköl kifosztva, beste lelkek gyánait vándoroltunk töröktöl-némethet, megalazkodtunk, idegenek szolgáivá lettünk s árultuk erőinket és beületünket idegeneknek. És mégis ebben a gyásos korban is lelkünk előtt sugárzott a nemzeti ideál: visszafoglalni minden földdarabot és minden hatalmi pozíciót, benépesíteni az országot a magyar hatalom minden ténykedésével s megtorolni minden gonoszságot, a mit rajtunk elkövettek. Mikor a földre terítetten fekdünk: akkor is az egekbe néztünk. E gyásos napokban a magyar szívek a Mátyás nagy birodalmért dobtak . . .

A tizenhatalmadik század vége: ez volt a könnyek és fohások kora. Minden pozícióból nem magyar, hanem más akarat parancsa zúgott ki. A nemzet felsőbb ereje fölolvadt a bécsi melegben, a nemzet gerince puhányvá lett az ősi avaron és a megkészt latin reneszánsz ölében. És ebben a korban a kiomlott könnyek és felszakadt fohások mind a nemzeti ideált omoltak és szakadtak föl. A nemzet faji ereje, uralkodó képessége megduzzadt s meghozta a nemzeti függetlenség, a nemzeti önállás hatalmas törvényét s kitiltotta az Árpádok országából az idegen törvények, idegen szokások és idegen erők uralmat. Elfoglaltuk a nemzeti tevékenység várát és eszközeit. Egyetlen lépéssel bejutottunk a nemzeti szuverenitás erősségébe. Minő magyar lélek volt az, a mely irta a magyar históriát, idegen formákban zengette a magyar dicsőséget, szolgált a magyar tudományt, megcsinálta a magyar nyelv megújulását, odavivén annak harcát a megyei zsoldszalokra is. A nemzeti áldozatkészség és nemzeti hevület minő forróságra terült el hegyeink és völgyeink fölött, a mikor a katonaság dalolt s magyar vezérszót követelt! Hogyan ment át az érzések, a nemzeti ideál szolgálatának ez a lángfolyama a huszas évek törekvésébe, a mely a nemzeti erőtenyözök szaporításával foglalkozott s lelkével elröpült a Kaszpitenger sivány partjára is!

Bizodalma oly határtalan volt, hogy segítségét még onnan is remélte: hite e nemzeteknek a nemzeti ideál győzelmes előrevonulása iránt akkora volt, hogy dalai szálltak föl a tejútra. Csaba vezér tündöklő seregéig . . .

Még nem volt írodalmunk, nem volt nemzeti kulturánk, gazdaságunk gyöngye és fejletlen, a beolvastás politikája taposott a nyakunkon, állandó közvélemény keltésére nem volt szerünk: és ime, ez időben a költő bele-sóhajta lelkét a szívekbe: adja Isten, hogy hazánkat a felvilág urálja s a kik a nemzet élére állanak, tekintetük lenné a hegyekig és vizekig, a hol az Árpádok hadai és hajói jártak. Nagy jövőnek, nagy nemzeti ideálnak nagy célja felé dolgoztak, a nemzeti tulajdonások erőivel.

Lángoló kép a negyvenes évek képe az elvérzésnek és siralomnak az idejéig. A nagy, egészséges, erős, hatalmas, új Magyarország kiépítésén fáradoznak mindenek. Egy oldalon megcsinálják a nemzeti szuverenitás főorgániumát, a parlamenti kormányformat, a népképviselést által új erőköt hoznak be a nemzeti ideál szolgálatába: más oldalon messzebb néző tekintettel az ódon és kormos budai várat szemelik ki, honnan a nagy magyar törökvészek hadai kiindulnak királyi tekintélynek, szónak, fegyvereknek, gazdasági erőknél kincseivel messzenyúló hódító utjukra, új dicsőséget és új hatalmat szerezni a régi ideál szolgálatában . . .

Áttörtött szívek vérhullása, a néma ország vonaglása még ezután is, fájdalmasan is érezték a nemzeti hivatás meletét, balzsamát és reményét. A magyar nemzeti törekvésnek szemhatára ott borult össze szűkebbre, a mikor pörölni kezdünk, a nagy ideál reménye nélkül, az összevont közjogi kérétek szűkebb határai közt való élésre. Am ez mégis erősség lett a számunkra,

a melyből kiindulva dolgozhattunk volna.

De a nagy hivatást átadtuk az államok országának, a nemzeti ideáltól elfordultunk s aztán is feledtük. Talán soha ennyire el nem feledtük. Minden erők a belügyi nállóság zaklatottságai közt enésztök föl s beteg idealizmusnak, sorvasztó, lazas almodozásnak, a gyakorlati kivihetőség utnyomait elvizesítő képzeletének hirdetőjé már azt a törekvést is, a mely félelken, hatortalanul ingadozva, a kiakadott kereteknek bizonyos mértékig való betöltésére gondol.

Ugy veszünk inná, mintha lehetetlen volna a régi ideálnak még az alomban való áhítása is; pedig erősebbek vagyunk, mint az előtt voltunk.

Megszaporodtunk számban; nagyobb lettünk tanulásban; új szerveket kaptunk a képviselében; nagyobb tért töit be gazdasági munkásságunk; összekötöttécsink megkosokadtak; nagy célok kivételére jobban fölfegyvereztünk; bizalmatlanság és nyomás gyötrelmes sulylyal nem nehezítik ránk: mégis aspirációink összetörték, szárnyaik csapzottan leestek; nemzeti törekvécsink köre összeszorult; tekintélyünk, sulyunk kisebb lett; hivatást a régi irány felé nem érezünk magunkban s más nemzetek, kisebb népek, a régi magyar politika hatalmi körének népei hivatást nekünk nem tulajdonítanak; boldogulásukat, vágyaik kielégítését a mi szféránk alatt nem keresik, sőt a mi nemzetiségeink is lelkükkel másfelé szállanak, a hol ideálok oltára előtt térdepelhetnek le.

Okait ennek a bágyadásnak, ennek a lecsésnek, ennek a lelki kifosztottságnak most nem keressük. A történelem bírói székére nem ülünk. Csak egyre mutatunk rá, e rémes állapot föoktforrására: ki hagyjuk szakmányolni erkölcsi értékeinket, félre hagyjuk tenni magunkat, veszendőbe hagyjuk emlékeink kincseit, feledésbe hagyjuk nagy céljainkra való igényünket s most ott ülünk multunk árnyékában, jövőnk burkos alakja előtt összezsve, megbugbaszkodva, nagy tulajdonosságainköl kivételközve, magunkat eléggé nem becsülvé és nem becsültetve; megragadó koncepciók, lelkesítő célok, uralmi vágy és acélosító akarat nélkül elfeledve és elfeledtetve.

Megértik-e mindezeket Sárospatakon? S megértvén, okulnak-e belöle? Lehetetlen, hogy ne okuljanak.

A tolcsvai gyűlés.

április 9.

Az ó-lisztkai választókerület függetlenségi pártja hétfőn, április 8-án bizalmas értekezletet tartott Tolcsván, a Korona-szálloda termében. Az értekezlet a függetlenségi eszme mellett való hatalmas tüntetés alakult.

Tizenöt embert hivat össze a pártvezetőség, s eljött Tolcsváról és a vidékről minden hívás nélkül több mint 200 választópolgár.

D. u. 4 órakor nyitotta meg Dr. László László kerületi pártelnök a gyűlést s éljenzésektöl surin megszokottól hosszabb, lelkes, rögtönzött beszédében fejtegette a párt elveit, s buzdította a választókat a függetlenségi zászló mellett való rendületlen kitartásra. Különösen figyelmeztette a párt híveit, hogy egy-két ur, aki azelőtt a függetlenségi párt hive volt, most avval az állítással járja be a kerületet, hogy ök még mindig függetlenségi pártiak, hogy a függetlenségi pártnak Ballagi Gézát kell támogatni, — s így igyekeztek Balaginak parthíveket sze ezni. Kérte a választókat, hogy ne engedjék magukat megtéveszteni, ne kössék le a szavakat senkinek, s tóra szavazzanak, akit a függetlenségi párt függetlenségi programmal fog jelölni.

Azután Szics Gyula, Dr. Zsindely István, Witt József és Dr. Buzsák Barna lelkes felszólalásai után elhatározta az értekezlet, hogy okvetlenül küldött elít, s szűkebb bizottságot jelölt ki, hogy a jelölt személyére nézve tegyen O. Lisztkára a legközelebbi időre összehívandó kerületi pártgyűlésnek előter-

jesztést. Együttal minden egyes község számára választott 4—5 tagu helyi szervező bizottságot.

Végül Witt József úgy a maga mint a szinten jelenlévő Steinfeld Jenő nevében kijelentette, hogy ök a Ballagi párt ismeretes felhívását — amely alatt mindkettőjük neve ott szerepelt — nem irták alá —, s az ő nevük csak valamely — bizonyára jóhiszemű — tévedés folytán kerülhetett a felhívásra. Kijelentette, hogy ök miut eddig, úgy ezután is buzgó hívei maradnak a függetlenségi pártnak, annak lofogója alá soha soznak, s bárki legyen is az ellene a község részéről fellépve, a függetlenségi párt jelöltjére fognak szavazni.

A gyűlés hangos éljenzéssel vette tudomásul ezt a hazafias kijelentést, Dr. Buzsák Barna pedig lelkes szavakkal fejezte ki a párt örömet s köszönetét az elégtételért, a melyet Witt és Steinfeld a Ballagi hívei által megsértett függetlenségi elveiknek szolgáltattak nyilatkozatukkal.

HIREK.

Április 11.

(b.b.) A hitszegés kezdete.

Első lépés az ösvényén azoknak a bunököknek, arulásoknak és esküszegésnek, amelyek végre az aradi börtönlakhoz juttatták ezt a becsületes, hiszékeny nemzetet, s amelyeket aztán Magentánál, Solferinonál, Königrátnál olyan kegyetlenül bosszult meg az igazságos isten. Első lépés azon a gonosz lejtőn, amely a történelem logikájának vaskövetkezességével a feltartóztatlan romlás mai állapotába juttatta Ausztriát.

Szentesítették a szegény, testlelkilekig gyenge öreg királyllyal a 48-ki törvényeket, avval az előre feltett szándékkal, hogy nem fogják azokat megtartani, hogy apródonkint vissza fognak szini mindent, vagy pedig, ha elég erősöknek érzik majd magukat, egy csapással tönkre teszik a szorultságukban(?) megadott alkotmányt, s visszahívják a régi rendet.

Szentesítették a törvényeket, s mingyart, sőt már előbb megkezdtek ellenni az aknamunkát, — igen, már előbb kinevezték horvát bánnak Jelasicsot, avval az utasítással, hogy menjen és lázítsa fel a horvátokat a magyarok ellen.

A becsületes, könnyen hívő nemzet azt hitte, hogy őszinte szándékkal történt a szentesítés, a boldogulásnak, fejlődésnek hatalmas épületét látta azoknak a törvényeknek alapján felvirágozni. Boldogulás, fejlődés helyett a családásoknak, a megaláztatásoknak kínos Kárvária-utja lett belöle. Soha még törvényit olyan gonoszul meg nem szegtek, mint Ausztria 1848-ban az 1848-ki törvényeket. Soha még királyi esküvel olyan istentelen játékok nem ütötek, mint akkor a szegény V. Ferdinándnak az 1848-ki törvényekre tett esküjével.

Alik egész utálatosságában meg akarja tanulni, hogy mi a hitszegés, mi az arulás? az olvassa el Magyarország történetét 1848. április 11-étől kezdve. És ez a nap a mi törvénynevel szentesített nemzeti ünnepünk. Ünnepejük a hitszegés ke detét, romlásunk, legyilkoltságunk előjátékát. Ó, hogy rávall ez az ünnep arra a szolgálkú korra, amelyben keletkezett! Bánffy Dező, az ország gójainak nagy elakuvója, igazán nem találhatott ennél méltóbb ünnepet magához.

Hála istennek, már ma is elmondhatjuk, hogy csak papíron ünnep április 11-ke. Az erről szóló törvényt nem tartja meg senki. Ezt a törvényt már születése évében megemmisztette a magyar nép megegyező akaratára. Erről a törvényről már ma is feltétlen bizonyossággal elmondhatjuk, hogy a szokásjog hatályon kívül helyezte, hogy ma már nincs érvényben.

És ez a törvény örök példája lesz annak, hogy semmiféle hatalom parancsszavával nem lehet egy ünnepet a népre ráerősztokolni, — hogy a nemzeti ünnepnapok nem a törvényben fogamzanak, hanem a nép lelkében.

Április hó elsejével új előfizetés nyílt a „Felsőmagyarországi Hírlap“-ra. Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése március végével lejárt, hogy a lap megrendelését minél előbb megújítani saik veskedjenek, nehogy a szétküldeésben fennakadás történjék.

— **Egyházmegyei hír.** Kubik József homonnai és Gallé Marcell párnói segédlelkészek helyet cseréltek.

— **Elhunyt ifjú.** Matyi Géza, Fekete Emil közíg. kiadó gyámfia f. hó 7-én 17 éves korában szívbetegséggel meghalt. A szomorú hír nem meglepő. A szerencsétlen ifut már régebb idő óta ki-nozta betegsége, úgy hogy valósággal megváltás volt reá nézve a halál. Gyászoló szülei nagy fájdalomban ösztönöztek derék, nagy reményekre jogosító fiok volt tanulótársai is s igazán fájó szívvel siratták el szerett barátjukat, kit a kérelhetetlen halál oly ifjan ragadott ki körökből, kit annyira szerettek, kedveltek . . . Temetése tegnapi délután ment végbe élénk részvét mellett . . . utolsó Istenhözszó mondtak neki szeretettjei . . . előldelték . . . s ezzel oda van az ifut sziv, a tiszta lelkét minden ábrándja, reménye! . . . Béke poraira!

— **Vérea husvét.** Megrendítő esetről ad hírt bodrog-szerdahelyi tudósítónk. Vinnay András jómodu parasztagda, aki néhány év óta övezgységben és a bubánat miatt örökmármorban élt, husvét vasárnapjának estéjén a korcsmából azzal a szándékkal tért haza, hogy 18 éves hajdon leánytöl pénzt kérjen a tovább mulatásra. A leány, aki ismerte apja szenvedélyét először szépen, azután erősebben intette atyját a megtartóztatásra, majd pedig egyenesen megtagadta tőle a pénzt. Erre Vinnay dühbe jött, leányát előbb szitkokkal bántalmazta, majd a mikor a leány segítségért kiáltott — felragadta a közelben lévő baltát s egy erős ütessel szétzúzta a leány mellkasát. A nagy lármára odasereglett emberek lefogták a dühögő apát, de a leány néhány órai kínos szenvedés után kimult. Vinnayt, akit véres tette kijozanitott, lánya temetéről szakították le a csendörök s beakisérték a királyhelmei járásbíróshághoz.

— **Leforrázott gyermekek.** A vidrányi vasuti állomás elöljáró neje, Meizelné mult keddén három kis gyermekét (ket lány, egy fiu) mindjárt az állomás melletti fűrészgárbán levő kis fűrdőszobában megakartán fűrdőszetni, mind a három gyereket leforrázta, úgy hogy a középső gyermek (leány) az egész altétlen kapott sebeket, sulyosan fekszik a nagyobbik lányka is, ki ugyancsak a féltésen végig megebe-sült, a fucsánkat meg a szemé van nagyon veszélyeztetve. Ugyanis a fűrdő vizét a gyári gőzkaflánból a gőzsel melegítő föl aki fűrdőni akar. A gyerekek már a kádban voltak, s miután a víz nem volt eléggé meleg, az anya kinyitotta a gőzcsapot, amely a kádban (van a gőz alulról jön be a kádba) de nem tudhatni, hogy talán nagyot csavarhatott rajta, mert a gőz oly erővel ömlött el egyszerre, hogy az asztalon lévő leányt is eloltotta, s a sikoltozó gyereket a sötétben hozta ki az anyjuk a kádból. Körülbelül a gőzcsapot nem tudta visszazárni, Meizelné azonnal elvesztette a lélekjelenlétét, s ez okozta a szerencsétlenséget. A részvét irántok általános.

— **Helyreigazítás.** Elfogott csalónó című multkori közleményünk Zemplényi Sándor óras kijelentésére helyreigazítjuk annyiban, hogy ö a csalónóknak nem ült föl, hanem szándékosan adta ki tárgyakat, hogy a történetek után elfogathassa.

— **Tiszta választás.** A tótkerebesi orthod. izr. hitközségnek és napokban előljárvásválasztás volt. A régi hitk. elnök, Diener N. ragaszkodott állásához, de a hívek újból megisztelni nem akarták. Glück Sámuel választották helyére, de ő hivatalát átadni vonakodott. Eből folyólag az imaházban nagy vita keletkezett, melynek következtén a régi

elnököt a felháborodott hitk. tagok ütlegekkel győzték meg a nagyfokú bizalmatlanságról. Az esetnek valószínűleg folytatása lesz a bíróság előtt.

— **Tűz.** Királyhelmeezen folyó hó 6-án este nagyobbserű tűzeset volt, melynek öt ház melléképületestül és egy teljesen megégett tehén esett áldozatul.

— **Szüli gondatlanság áldozata.** Siket Mihályné sz. Radvánszky Mária bélyi tanítónő házában nagy mosás volt. Egész nap folyt a lázas munka s a nagy dolog aanyira lefoglalt mindenkét, hogy a gyermekkel ki sem törődött. Az asszony feltette a másfél éves gyermeket a tűzhelyre, hogy hideg tagjait ott kissé megmelenesse. Később mindnyájan ruhát öblögetni mentek a kúthoz s mire visszatértek Siketné rémülten kiáltott fel.

— Hová lett a kis Miska.

— Jézusom! Itt van a forró vízben, szót hangos sikoltással az egyik cseléd, ki a vízbe ruhát akart dobni.

A megégett asszonyok a kétségbeesett anyával kiemelték a vízből a másfél éves Miska fiút. De már akkor minden késő volt.

A gyermek már csak hulla volt. A forró vízben eltorzult, a sebek halmával elborított hideg hulla.

Mialatt künn öblögettek, a gyermek bizonyosan lezuhant a tűzhelyről, a földön levő forró vízzel telt rézüstbe s itt lelte borzasztó halálát.

— **Ujabb rendelet a sörös palaozokokra.** A kereskedelmi miniszter ez év elején elrendelte, hogy a junius elsejétől a vendéglőkben, korcsmákban és egyéb nyilvános helyeken a sörös palackok csakis korona bélyeggel hitelesítetten használhatók. Mivel azonban rengeteg haszontalan kiadásba kerülne a rendeletnek oly rövid idő alatt végrehajtása, a miniszter újabbban megengedte, hogy a rendelet csak 1903. január 1-én lépjen életbe.

— **Kétezer korona alapítvány a F. M. K. E. javára.** Báró Luzsénszky Félix, a transzváli magyar önkéntesek kommandánsa, aki legutóbb országos

körutat tett s a vidék nagyobb városaiban, a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület kultur alapja javára felolvasásokat tartott az angol-bur háborúról, a napokban tért vissza Budapestre. A felolvasások anyagi eredményéből a nemes báró kétezer korona alapítványt tett a F. M. K. E. javára, azzal az emberbaráti rendelkezéssel, hogy ez összeg kamatai mindaddig tökéletesenek, míg a kamatokból a felvidéki óvodák legszegényebb gyermekei a téli hónapokban déli meleg leveit kaphatnak.

— **A hűbéri rendszer.** Az egyes történelmi korszakok társadalmának képe az Ó-korból csak töredékesen maradt ránk. Ismerjük Egyiptomnak, Görögországnak, Rómának rabszolgatartó arisztokráciáját, de nagyobb nemzeti vagy épen egész földrészen elterjedt társadalmi szervezettel nem találkozunk egész a középkorig. A hűbériségnek azonban egész rendszerét világosan ismerjük. A hűbér-rendszerrel szorosan összeforrt a lovagság. Ez a harcok virága, a harc és a bajvívás művészete. Akkor éltek azok a meséslelkű férfiak, akik csak egyszer szerettek, de örökre szerettek, szívük vért ontották a hitért, míg szívük fölött őrizték egy hölgy kis szolgáját lovagi színikül. A lovagokról mond szép történeteket a Nagy Képes Világtörténet V. kötete, melyből most jelent meg a 99. és 100. füzet. Az egész nagy mű 12 kötetből fog állani, szerkesztője dr. Marcali Henrik akadémikus, egyetemi tanár; az V. kötetet a kitűnő tollú történetíró, dr. Mika Sándor írta. Egy kötet ár diszkrétben 16 kor., Kapható füzetenként (a 60 fill.) és havi részletfizetésre is a kiadó társulatnál, Révai testvérek Irod. Int. Részvénytársaságnál, Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.

— **A F. M. K. E. népkönyvtára.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, a földmívelésügyi m. kir. kormány támogatásával, egyre-másra állítja föl népkönyvtárait a magyar-tót nyelvhatáron. Legutóbb Pográny nyitramegyei községben állított föl nép-

könyvtárat, a melyet a napokban ünnepelesen adott át a község előjárósága nevében Süttő István bíró, Bihary Gyula körjegyző és Karsay Imre plébános a közhasználatnak. A község ez alkalomból feliratilag üdvözölte a F. M. K. E. elnökségét. Az új népkönyvtár erősen kultiválja a lakosság. Czabaj-Csápor község is kapott a F. M. K. E. től népkönyvtárat, mely egyelőre 94 irodalmi, történelmi és gazdasági munkából áll. A könyvtárat Pulmann János dr. esperes plébános felügyelete alatt, Blahó Antal igazgató tanító kezeli, aki a könyvtár forgalmáról időszaki naplót vezet. A könyvtárral kapcsolatosan a községben magyar olvasó és dalegylet van alakulóban, Felső-Terény honvármegyei községben olyan nagy a népkönyvtár iránt az érdeklődés, hogy a lakosság csak úgy lesi a heti kiosztás óráját. A könyvtárat Klein Mihály ev. tanító kezeli, a ki máris sokat tett a mult században még tiszta magyar, de az idők folyamán eltöresodott község visszamagyarosítása érdekében. Iskolájában a tanítás nyelve már egészen magyar.

— **Durator által a cipőtalp egyszerű bekenéssel ötször oly tartós és vízállatlan lesz.** E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemvokára. Ára 1 és 2 K. Póstán 1 K 20 fillér beküldése után bérmentve küldi a Durator gyár, Budapest, Lipótkörút 3.

A szerkesztőség üzenetei:

P. I. Abban igaz van, hogy a bizonytalan jobbat nem kell féltésorolni a biztos jóval.

H. Z. Spatak, Jó a história, csakhogy, ha jól emlékszünk, már olvastuk valahol.

U. Gy. Gálzós. Köszönet a szíves sorokért. Intézkedtünk.

X. Y. Z. Tóssék a kamaránál panaszt emelni. Ha igaz az amit ön nekünk írt, a megtorlás nem maradhat el.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Bor eladás.

1889. évi saját termésű valódi hegyaljai

szamorodni és asszú bort

üvegenként is eladok.

Szamorodni 3 K. 20 fill. Asszú 6 K. Asszú finomabb 10 K. literenkint.

Lövy Adolf,

könyvkoreskodó S.-A.-Ujhely.

Massage elhárít minden betegséget!

Kovács József, a Dianna gőzfürdő dörzsölője, ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek, hogy úgy a dörzsölést, valamint a tyukszemvágást privát házaknál is elvállalja.

Könyv- és papirkereskedés

Sátoraljajhely

Landesmann Miksa és Társa

Sátoraljajhely

Könyvnyomda.

RAKTÁRON VANNAK:

Ifjusági iratok

Emlék-albumok

Képeskönyvek

Imakönyvek

Levélpapírok

Írómappák

Íróasztal-készletek.

Mindennemű műveket

Folyóiratokat

Meghívókat

Gyászjelentéseket

Jegyzőkönyveket

Ertesítéseket stb.

KÉSZIT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.